

ATATÜRK VE GENÇLİK

Arş. Gör. Yavuz ARSLAN^x

Atatürk'ün Türk Devleti'nin geleceğinin teminat altına alınması, milletimizin çağdaş uygarlık seviyesine ulaşmasında güvendiği en büyük unsur, şüphesiz Türk gençliğidir. O, gençliğe olan bu güvenini her vesile ile söylevlerinde dile getirmiştir. O'nun ideali milli değerlerine bağlı, milleti ve devleti için gerektiğinde canını bile feda edecek, çalışkan, zeki ve ahlaklı bir gençliktir. Atatürk, "Milletin bağrından temiz bir nesil yetişiyor. Bu eseri ona bırakacağım ve gözüm arkada kalmayacak"(1) derken, işte idealindeki bu gençliği kastetmektedir.

Atatürk'ün gençliğe duyduğu bu güven ve muhabbetin elbetteki dayandığı haklı temeller vardır. O, "Başımıza neler örülmek istenildiği ve nasıl karşı koyduğumuz ve daha doğrusu milletin arzu ve emellerine uyarak ve onun yardımıyla nasıl çalıştığımız görülmeli ve gelecek kuşaklar için ibret ve uyanış nedeni olmalıdır. Zaten herşey unutulur. Fakat bir herşeyi gençliğe bırakacağız, o gençlik ki hiç birşeyi unutmayacaktır; geleceğin ümidi, ışıklı çiçekleri onlardır. Bütün ümidim gençliktedir."(2) diyerek, Türk milletinin geçirdiği o zor günlerde gençliğe olan inanç ve güvenini belirtmektedir.

Milli Mücadele yıllarında gençliğin gösterdiği kahramanlıklar ve içinde bulunduğu ruhî durum gerçekten övgüye değerdir:

(x) Atatürk Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü Müdürlüğü

(1)-Atatürkçülük, İstanbul, 1986, (Kıs. Atatürkçülük) c.3, s.161.

(2)-M. Müfti KANSU, Erzurum'dan Ölümüne Kadar Atatürk'le Beraber, 2. Baskı, Ankara, 1986, (Kıs. M. Müfti KANSU, Atatürk'le Beraber) c.II, s.471.

Sivas Kongresi esnasında, "Manda Meselesi" görüşülürken, Mustafa Kemal'in odasında Tıbbiyeli bir genç, (3) sanki birdenbire ateş ve heyecan kesilmiş olarak, yüksek sesle :

"Paşam, murahhası bulunduğum Tıbbiyeliler beni buraya istiklâl davamızı başarmak yolundaki mesaiye katılmak üzere gönderdiler. Mandayı kabul edemem. Eğer kabul edecek olanlar varsa, bunlar her kim olursa olsun şiddetle red ve takbih ederiz. Farz-ı mahal, manda fikrini siz kabul ederseniz, sizide red eder, Mustafa Kemal'i "vatan kurtarıcısı değil; vatan batırıcısı" olarak adlandırır ve tel'in ederiz."

Diye bağırdı. Bu gencin yürekten kopup gelen bu sözleri karşısında Mustafa Kemal çok duygulanmıştı. Heyecanlı bir sesle:

Arkadaşlar, gençliğe bakın, Türk milli bünyesindeki asıl kanın ifadesine dikkat edin. Dedi, sonra bu gence dönerek :

Evlad, müsterih ol. Gençlikle iftihar ediyorum. Biz ekalliyette kalsak dahi mandayı kabul etmeyeceğiz. Parolamız tektir ve değişmez. Ya istiklâl, ya ölüm." (4)

Yine, Milli Mücadele devam ederken Ankara Sultanisi talebelerinden bir grup cepheye gitmek için Merkez Kumandanlığına gidip silah istediler. Talebelerin bu hamiyetinden memnun olan Merkez Kumandanı bu meseleyi

(3) Bu Tıbbiyeli genç. İstanbul Tıp öğrencisi Hikmet Bey'dir. Mahmut Goloğlu, Hikmet Bey'in mandanın en şiddetli aleyhtarlarından olduğunu belirtmektedir. (Mahmut GULOĞLU, Sivas Kongresi, Ankara, 1969, s.96).

M. Müfit Kansu, Tıbbiyeli bu genç hakkında eserine dipnot olarak şu hatırayı kaydetmektedir:

"Mustafa Kemal yıllar sonra Ankara'Da; "Acaba bizim Sivas Kongresi'ndeki biricik ateşli genç Tıbbiyelimiz nerede?.. "Diye sormuştu. Hikmet'i mebus

Atatürk'e haber verdi. Atatürk bu gençleri Çankaya'ya davet ederek, onlara :

-Bu silahlara ne yapacaksınız?

-Düşmana ateş edeceğiz!

Atatürk : "Bizim sizlere harp zamanında değil, daha fazla harpten sonra ihtiyacımız olacaktır. Büyük kardeşleriniz sizin yerinize vatanî vazifelerini görür-lürken sizde tahsilinize devam ederek, milli vazifenizi görmüş olursunuz"?

Diyerek, talebeleri dershanelerine yetişmek üzere gönderdi.(5)

İstiklâl Harbimiz'de gençliğin gösterdiği kahra-manlıklar ve fedakârlıklar yazmakla, söylemekle bitmez. O zor günlerde Atatürk : "Gençler! Vatanın ümit ve istikbali size, genç nesillerin anlayış ve enerjisine bağlanmıştır."(6) diyerek, gençlerin yüklenmek zorunda olduğu mesuliyeti dile getirmektedir.

O, kahraman ve vatansever olduğu kadar bilgili, aydın bir gençlik istiyordu. Türk gençliği bilimsel alanda da çağdaşlarından geri kalmamalı milletine ve insanlığa yararlı olmak için çaba harcamalıydı. Daima mensup olduğu milletin şerefli tarihine yaraşan davranışlarda bulunmalıydı. Atatürk bunun için:

yapmak istiyordu. Bulunamadı, ölmüş.. dendi. Halbuki, yıllar sonra hayatta olduğunu, albay rütbesini ihraz etmiş bulunarak bir askeri hastahanenin baş hekimliğinde bulunduğunu memnuniyetle öğrendim." (M.Müfit KANSU, Atatürk'le Beraber, c.I. s.248.)

(4)-M.Müfit KANSU, Atatürk'le Beraber, c.I, s.248.

(5)-E.Behnan ŞAPOLYO, Kemal Atatürk ve Milli Mücadele Tarihi, 3.Baskı, İstanbul, (Kıs.E.Behnan ŞAPOLYO, Milli Mücadele Tarihi)..s.523.

(6)-M.Müfit KANSU, Atatürk'le Beraber, c.I, s.248.

Türk gençliğinin "Fikren, ilmen, fennen, bedenen kuvvetli ve yüksek karakterli"(7) yetiştirilmesini istemiştir. Her devlet adamının başta gelen vazifesinin, gençliği ülkülerine bağlı ve memlekete alâkalı yetiştirmek olduğu(8) ve bu konuda en büyük görevin öğretmenlere düştüğünü belirterek, "Gençleri yetiştiriniz. Onlara ilim ve irfanın müsbet fikirlerini veriniz. Geleceğin aydınlığına onlarla kavuşacaksınız. Hür fikir uygulamaya geçtiği vakit Türk milleti yükselecektir." (9) Ayrıca Atatürk, "Öğretmenler, yeni nesil cumhuriyetin fedakâr öğretmen ve eğitimcileri, sizler yetiştireceksiniz, yeni nesil sizin eseriniz olacaktır."(10) diyerek müsbet bilimlerin temellerine dayanan güzel sanatları seven, fikir eğitiminde olduğu kadar, beden eğitiminde de kabiliyeti artmış ve yükselmiş olan erdemli, kudretli bir nesil yetiştirmeyi (11) öngörmüştür.

Ebeveynlerinde, gençlerin yetiştirilmesinde büyük sorumlulukları olduğunu Atatürk şöyle dile getirmektedir:

"Gelecek için hazırlanan vatan evladına, hiç bir güçlük karşısında baş eğmeyerek tam sabır ve dayanma ile çalışmalarını ve öğrenimdeki çocuklarımızın anne ve babalarının da yavrularının tahsillerinin tamamlanması için her fedakârlığı göze almaktan çekinmemelerini tavsiye

(7)-Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, 2.Baskı, Ankara, 1959, (Kıs. Atatürk'ün S.D.) c.II, s.172.

(8)-Utkan KOCATÜRK, Atatürk'ün Fikir ve Düşünceleri, 3.Baskı, Ankara, 1984, (Kıs.U.KOCATÜRK, Atatürk'ün Fikir ve Düşünceleri)s.66

(9)-Afet İNAN, "Büyük Nutuk'ta Atatürk Gençliğe Hitabesi"Belleten, XXX/120, 1966, (Kıs.Afet İNAN, "Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi") s.516.

(10)-Atatürk'ün S.D., c.II, s.172.

(11)-Atatürkçülük, c.III, s.162

ederim. Büyük tehlikeler karşısında uyanan milletlerin ne kadar kararlı olduklarını tarih doğrulamaktadır. Silahıyla olduğu gibi kafasıylada mücadele mecburiyetinde olan milletimizin, birincisinde gösterdiği kudreti, ikincisinde de göstereceğine asla şüphem yoktur." (12)

Eğitimde ve öğretimde esas alınacak ilk amacıda şu sözleriyle belirtmektedir:

"Efendiler! Yetiyecek çocuklarımıza ve gençlerimize, görecekleri tahsilin hududu ne olursa olsun en evvel ve herşeyden evvel Türkiye'nin istiklâline, kendi benliğine, ananat-ı milliyesine düşman olan bütün anaslarla mücadele etmek lüzumu öğretilmelidir. Beynelmilel vaziyet-i cihana göre, böyle bir cidalin istilzam eylediği anasırı ruhiye ile mücehhez olmayan fertlere ve bu mahiyette fertlerden mürekkep cemiyetlere hayat ve istiklâl yoktur." (13)

Atatürk, nereden gelirse gelsin, her türlü dış kaynaklı siyasi akım ve ideolojiye bütün hayatı boyunca karşı olmuş ve bunlarla mücadele ederek, bilhassa gençliğin bu konuda duyarlı olmasını istemiştir. Medeniyet yolunda batının ilmini, fennini, teknolojisini hedef göstermesine rağmen, Türk milletine kendi kültür değerlerine sahip çıkmayı ve bu manevi değerleri korumayı prensip olarak yerleştiren Atatürk, eğitimcilerden şunu istemektedir:

"Çocuklarımız ve gençlerimiz yetiştirilirken onlara özellikle varlığı ile, hakkı ile, birliği ile ters düşen bütün yabancı unsurlarla mücadele lüzumu ve milli duyguya dayanan düşünceleri büyük bir olgunlukla her düşünceye karşı şiddetle ve fedâkârlıkla savunma zorunluluğu telkin edilmelidir. Yeni neslin bütün manevi gücüne, bu özellik ve yeteneklerin aşılması önemlidir.

(12)- U.KOCATÜRK, Atatürk'ün Fikir ve Düşünceleri, s.66.

(13)-Atatürk'ün S.D., c.I, s.231.

Sürekli ve müthiş bir mücadele şeklinde beliren milletlerin hayat felsefesi, bağımsız ve mutlu kalmak isteyen her millet için bu özelliği büyük bir şiddetle istemektedir. "(14)

Atatürk, gençliğin eğitim ve öğrenimi yanında ruh ve beden sağlığında çok önemli olduğunu belirterek, bu konuda; "kendine inkılâbın ve inkılâpçılığın çeşitli ve hayati vazifeler verdiği Türk vatandaşının, sağlığı ve sağlamlığı her zaman üzerinde dikkatle durulacak milli meselemizdir." (15) ve "Sağlam ve gürbüz nesil, Türkiye'nin mayasıdır" (16) demektedir.

30 Eylül 1926'da yaptığı bir konuşmada Atatürk: "Türk ırkında mazinin me'sum ve menfi izleri kalmıştır. Bunun esbab-ı tarihiyesini başka vesilelerle çok kere izah ettim. Tekrar etmeyeceğim. Yalnız görüyorsunuz ki, tarihlerde cihanlar hakimi olmuş koskoca Türk milletine bu günkü neslimiz sahip olduğu zamanda, bu koca milleti biraz zayıf, biraz hasta, birazda cılız bulmuştuk. Efendiler; gürbüz, yavuz evlatlar isterim. Bunları yetiştirmek tedbirlerini ve mesuliyetini üzerinize almış adamlarsınız. Bu neticeyi görmezsem hakkınızdaki muhabbetim, itimadım ancak o zaman zail olur." (17) diyerek gençliğin beden sağlığının korunması ve geliştirilmesi için gereken tedbirlerin alınmasını emreder. Ve spor faaliyetlerini düzenleyenlere şu kuralları çizer: "Türk sosyal bünyesinde spor hareketlerini düzenlemekle görevli olanlar, Türk çocuklarının spor hayatını yükseltmeyi düşünürken, sadece gösteriş için herhangi bir müsabakada kazanmak emeliyle bir spor politikası çizmezler. Esas

(14)-Atatürkçülük, c.III, s.162.

(15)-Azmi SÜSLÜ, "Atatürk ve Gençlik", BTİD., 12,Şubat 1986, s.18.

(16)-Atatürkçülük, c.III, s.163

(17)-Atatürk'ün S.D., c.II, S.244.

olan, bütün her yaştaki Türkler için beden eğitimini sağlamaktır." (18)

Atatürk 30 Eylül 1926'da Spor Kongresi namına kabul ettiği heyete şu sözleri söylemektedir:

"Cihanda spor hayatı, spor alemi çok mühimdir. Bunu siz mütehassıslara izahtan müstağniyim. Bu kadar mühim olan spor hayatı, bizim için daha mühimdir. Çünkü ırk meselesidir. Irkın ıslah ve küşayışı (ferahlığı) meselesidir. Ve hatta birazda medeniyet meseledir." (19)

Atatürk sporcuda olması gereken özellikleride şöyle belirtmektedir:

"Spor yalnız beden kabiliyetinin bir üstünlüğü sayılmaz. İdrak, zekâ ve ahlak bu işe yardım eder. Zekâ ve kavrayışı kısa olan kuvvetliler, zekâ ve kavrayışı yerinde, daha az kuvvetlilerle başa çıkamazlar. Ben sporcunun zeki, çevik ve aynı zamanda ahlaklısını severim." (20)

Her çeşit spor faaliyetlerini, Türk gençliğinin milli terbiyesinin ana unsurlarından saymak gerektiğini (21) belirterek, bu konuyla ilgilenenlere; "Muvaffak

(18)-Atatürkçülük, c.III, s.163.

Büyük Atatürk'ün ölümünü takip eden günlerde, o zamanlar yalnız Avrupa'nın değil dünyanın en ünlü günlük spor gazetesi olan ve Fransa'da yayınlanan "L'Auto"; yayınladığı geniş bir makalede Atatürk'ün spora verdiği büyük önemi uzun uzun överken şu satırlara yer vermişti: ".Dünyada ilk defa beden eğitimini mecburi kılan devlet adamı o oldu. Yalnız kağıt üzerinde ve nutuklarda değil, bunu bilfiil yerine getirdi. Stadyumlar ve çeşitli spor merkezleri tesis ettirdi. Halkevlerinin spor kollarını bizzat murakabe etti. Ve milletin mukadderatına hakim olduğu günden itibaren Türkiye'de spor, gittikçe artan bir önem kazandı."

(Cem ATABEYOĞLU, Atatürk ve Spor, Hisarbank Kültür Yayınları, 1981, s.93.)

olmak için her türlü muavenetten ziyade bütün milletçe sporun mahiyeti, kıymeti anlaşılmalı ve ona kalpten muhabbet etmek, onu vatanî vazife telakki etmek lazımdır. İşte sizin omuzlarınızdaki ağır yüklerden biri bu hakikati tecelli ettirmek olmalıdır." (22) diyerek onların hedeflerinin ne olması gerektiğini belirtmiştir.

Atatürk, Türk çocuğunun milli tarih şuuruyla yetiştirilmesini ve atalarını tanıyarak onlarla övünmesini ister. Zira o, "Eğer bir millet büyükse, kendini tanımakla daha büyük olur" sözü ile bu gerçeği dile getirmiştir. (23) Fakat yalnız övünmesinde bir fayda sağlamayacağını belirterek, gençliğin parolasının çalışmak olması gerektiğini şu sözleriyle açıklar: "Denilebilir ki hiç birşeye muhtaç değiliz. Yalnız tek bir şeye ihtiyacımız vardır; çalışkan olmak." (24) Bu bakımdan Atatürk'ün "Türk çocuğu çok zekisin bu belli; fakat zekânı unut, daima çalışkan ol." (25) sözü unutulmamalıdır.

Atatürk, hayatta başarılı olmak, devletimizi ve milletimizi yüksek hedeflere ulaştırmak için gençliğin bütün gücüyle mücadele etmesi gereğini 18 Mart 1923'te gençlerle Tarsus'ta yaptığı konuşmada şöyle dile getirmektedir:

"Muhterem Gençler, hayat mücadeleden ibarettir. Bundan dolayı hayatta yalnız iki şey vardır. Galip olmak, mağlup olmak, Size Türk gençliğine terk ve tevdi ettiğimiz vediai vicdaniye (vicdanî emanet), yalnız ve daima galip olmaktır ve eminim daima galip olacaksınız.

(19)-Atatürk'ün S.D., c.II, s.244

(20) Azmi SÜSLÜ, "Atatürk ve Gençlik", BTİD., 12, Şubat 1986, (Kıs. A.SÜSLÜ, "Atatürk ve Gençlik") s.16.

(21)-Atatürk'ün S.D., c.I, s.402

(22)-Atatürk'ün S.D., c.II. s.245

Atatürk, Kurtdereli Mehmet Pehlivan'a 1931'de yazdığı mektupta şöyle demektedir:

Milletin esbap ve şeraiti tealisi için yapılacak şeylerde, atılacak hatvelerde (adımlarda) katiyen tereddüt etmeyin. Milleti o merhalei tealiye götürmek için diki-
lecek hailere (engellere) hep birlikte mâni olacağız. Bunun için dimağlarınıza, irfanlarınıza, malûmatınıza, icabederse bileklerinize, bazularınıza, bacaklarınıza müracaat edecek, fakat neticede mutlaka ve mutlaka o gayeye varacağız. Bu millet sizin gibi evlâtlarıyla lâyıık olduğu mertebeli kemali bulacaktır." (26)

Atatürk, "Almakta olduğunuz terbiye ve irfan ile insanlık meziyetinin, vatan sevgisinin, fikir hürriyetinin kıymetli timsali olacaksınız." (27) diyerek, memleketin geleceğini ve cumhuriyetin yaşatılması mesuliyetini gençlere bırakmıştır. Türk gençliği, hiçbir güçlük karşısında yılmadan kendisine bırakılan manevi emaneti sonsuza kadar yaşatacaktır. Onun içindir ki, "Yorulmadan seni takip edeceğiz" diyen Türk gençliğine Atatürk; "siz arkadaşlar yorulmadan beni takibe ahdetmişsiniz. İşte ben bu sözden çok duygulandım. Yorulmadan beni takip edeceğinizi söylüyorsunuz. Fakat arkadaşlar, yorulmamak ne demek? Elbette yorulacaksınız. Benim sizden istediğim

"Seni cihanda büyük ün almış bir Türk pehlivanı olarak tanıdım. Parlak başarılarının sırrını şu sözlerle izah ettiğinin de öğrendim; "Ben her güreşte arkamda Türk Milleti'nin bulunduğunu ve millet şerefini düşünürüm."

Bu dediğini, en az yaptıkların kadar beğendim, onun için senin bu değerli sözünü Türk Sporcularına bir meslek prensibi olarak kaydediyorum. (A.SÜSLÜ, "Atatürk ve Gençlik s.18.)

(23)-Atatürkçülük, c.III, s.162.

(24)-Atatürk'ün S.D., c.II, s.59.

(25)-Atatürkçülük, c.I, s.341.

(26)-Atatürk'ün S.D., c.II, s.133.

(27)-E.Ziya KARAL, Atatürk'ten Düşünceler, İstanbul, 1986, (Kıs.E.Ziya KARAL, Atatürk'ten Düşünceler)s.96.

şey yorulmamak değil, yorulduğunuz zaman dahi durmadan yürümek, yorulduğunuz dakikada da dinlenmeden beni takip etmektir. Yorgunluk her insan için tabii bir halet (durum)tir. Fakat insanda yorgunluğu yenebilecek manevi bir kuvvet vardır ki, işte bu kuvvet, yorulanları dinlendirmeden yürütür. Sizler, yani yeni Türkiye'nin genç evlatları, yorulsanız dahi beni takip edeceksiniz. Dinlenmemek üzere yürümeye karar verenler asla ve asla yorulmazlar. Türk gençliği gayeye, bizim yüksek idealimize durmadan, yorulmadan yürüyecektir."(28) diyerek onlara izleyecekleri yolu göstermiştir.

Atatürk, büyük mücadeleler sonucu kazanılan bağımsızlığı ve bu bağımsızlığın simgesi olan Cumhuriyeti, sarsılmaz bir inançla güvendiği Türk gençliğine bırakmıştır. O, Cumhuriyet Halk Fırkası, II.Büyük Kongresi'nde, altı günde (15.X.1927-20.X.1927) otuzaltı saat ve otuzüç daki süren Büyük Söylev'ini gençliğe bizzat hitap ederek bitirmiştir. Atatürk, bu hitabesinde gençliğe olan muhabbetini, sevgisini ve güvenini şu şekilde dile getirmiştir:

"Bugün vasıl olduğumuz netice, asırlardan beri çekilen milli müsibetlerin intihabı ve aziz vatanın her köşesini sulayan kanların karşılığıdır. Bu neticeyi, Türk gençliğine emanet ediyorum.

Ey Türk Gençliği! Birinci vazifem, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin, en kıymetli hazinedir. İstikbalde dahi, seni, bu hazineden, mahrum etmek isteyecek, dahili ve harici, bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyecektin! Bu imkân ve şerait, çok

(28)-E.Ziya KARAL, Atatürk'ten Düşünceler, s.97-98.

namüsaid bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın, bütün kaleleri zaptedilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dahilince, iktidara sahip olanlar gaflet ve delâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsi menfaatlerini, müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhid edebilirler. Millet, fakrû zaruret içinde harap ve bitap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı. İşte; bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen; Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır! Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda, mevcuttur!(29)

Gençliğe Hitabe'nin söylendiğinin ertesi gün çeşitli okullardan, derneklerinden, kuruluşlardan ve bölgelerden gençlerin Atatürk'e hitabesinden dolayı duygularını belirten bir çok telgraf gelmiş, gazetelerde yazılar çıkmıştır. Gençlerin duygularını yansıtan bu telgraflardan üçünü aynen kaydediyorum.(30)

(29)-M.Kemal ATATÜRK, Nutuk, 14.Baskı, İstanbul, 1981, s.897-898.

Afet İnan'ın Atatürk'ün "Gençliğe Hitabesi" hakkında naklettiği bir hatıra şöyledir:

Yaz aylarının sıcak bir gününün gecesi, Atatürk'ün etrafında daha kalabalık bir aydınlar topluluğu vardı. O, arkadaşlarına bir sürpriz hazırlamanın sevinci içerisinde, "Oturunuz ve dinleyiniz" dedi. Nutuk'un sonuna koyacağı satırları yüksek sesle okumaya başladı. Dinleyicilerin nefes dahi almadıklarını sanıyorum. Çünkü ben kendimi öyle hissediyordum ve milli bir heyecanın tesiri içerisinde yaşıyordum. Bütün milli mücadelenin tarihi olan Nutuk bu satırlarla sona erecekti. Atatürk bu metni

21 Ekim 1927' de Ankara Hukuk Mektebi öğrencileri, saat 13.00'de toplanarak "Gençliğe Hitabe"yi okumuşlar ve basına şu bildiriği vermişlerdir.

"Ey Türklüğün teşahhusu, ey bizim aziz babamız, ruhlarına heyecan, dimağlarına nur saldıgın gençlik sana diyor ki; Senin sevgini gönlünde, irşatlarını şuurlu adımlarının istikametinden bulan gençlik şüphesiz ki senin dehan ve senin azminle Türklüğe hediye edilen

okuyup bitirdiği zaman derin bir nefes almış, fakat iki damla göz yaşını da bizden saklamamıştı.

Bu "Gençliğe Hitabe" okunduğu akşam artık tarih olmuş olaylar konusuna mevzu değildi. Atatürk Coşmuş ve başkalarına diğer akşamlar olduğu gibi konuşma fırsatı vermiyordu. O, Türkiye Cumhuriyeti'nin istikbali üzerinde duruyordu. "Tarihi yaşadığımız gibi yazdık, fakat geleceği cumhuriyete inananlara ve koruyanlara ve yaşatacaklara emanet etmek lâzımdır." diyordu.

Gençliğe Hitabe yazısını ilk dinleyenlere methetmek fırsatını verdiğini hatırlamıyorum. Sadece sözleri hala bu gün dahi kulaklarımda akisler yapmaktadır. "Gençliği yetiştiriniz. Onlara ilim ve irfanın müsbet fikirlerini veriniz. İstikbalin aydınlığına onlarla kavuşacaksınız. Hür fikirler tatbik mevkiine geçtiği vakit Türk Milleti yükselecektir." diye telkinlerde bulunmuştu. O, Türk gençliğinin sağ duyusuna, milliyetçiliğine, vatan muhabbetine inandığını ve onlara güvendiğini söylüyordu.

(Afet İNAN, "Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi", s.516-517)

(30)-Afet İNAN, "Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi", s.519-522.

Gençliğe Hitabenin okunduğu günlerdeki gazeteler ve Cumhurbaşkanlığı Arşivi tedkik edildiği zaman görülür ki, bu münasebetle memleketin her tarafından yüzlerce telgraf gönderilmiştir.(Afet İNAN, "Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi", s.523.)

cumhuriyeti hayatından daha aziz ve mukaddes tanımıştır. Onun müdafaası için hiç bir fedakârlıktan çekinmeyecek, onu gözlerden çok kıskanç davranacaktır. Bu günü, bu günde seni görmekle bahtiyar olan gençlik, tarihte masum ve asli kalmış milletimize köşe köşe dahili ve harici tuzaklar hazırlayan bu tarihi nasıl değiştirdiğinden ve bunların acı neticelerinden habersiz kalamaz ve kalmayacaktır. Dedelerinin gafletiyle yuvarlandıkları çukurlara bir daha düşmemek için bu günün dersini pek kara ve karanlık olan dünden ve halas ve intibahının hassasiyetini ise senin mevcudiyetinden ve iradenin ateşinden alacaktır. Milletinin hissiyatı ve sevgisini ondan aldığı saf ve mert kanla damarlarında dolaştıran gençlik-Türk istikbalinin evlatları- milletin varlığına ve onun kalbi olan azizi cumhuriyetine; en ufak yan bakışların bile tahayyül ve tasavvuruna uyuşuk ve hareketsiz kalmaz. Adı Türk kanı, kanı Türk, bütün mevcudiyeti Türk olan millet ve onun gençleri kendisini yokluktan varlığa, ölemden hayata, karanlıktan ışığa isal edenlerin açtıkları kurtuluş çığrında her vakit istiklâl ve istikbalinin koruyucusu, kan ve candan çizilmiş hudutlarının bekçisi olacak ve ebediyete kadarda öyle kalacaktır."

Ankara Hukuk Mektebi Talebeleri

22 Ekim 1927 günü İstanbul Üniversitesi, Hukuk Fakültesi'nde yapılan toplantıda, Atatürk'e çekilecek telgraf metni şöyle tesbit edilmiştir:

"Türk gençliğine hitap eden ulvi beyanatınız münasebetiyle biz Darülfünün ve ali mektepler talebeleri, hocalarımız ve büyük münevver bir kitle huzuriyle Darülfünün konferans salonunda toplandık. Memleketin istiklâline bütün dünyada misli görülmemiş, bir galibiyetin mümessilleri kastetmiş, cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zaptedilmiş, bütün tersanelerine

girilmiş, bütün orduları dağıtılmış, memleketin her köşesi işgal edilmiş olduğu, bütün bu şeraitten daha elim ve vahim olmak üzere memleketin dahilinde iktidara sahip olanlar gaflet, delalet ve hatta hiyanet içinde bulunduğu ve milletin fakrû zaruret içinde harap ve bitap düşmüş olduğu bir sarıda, içinde bulunduğumuz imkân ve şeraitin nihayetsiz derece-i vahametine rağmen misilsiz dehanızla ve hudutsuz azminizle mücadeleye atıldınız. Tarihte misli görülmemiş zaferler ibda ederek milleti bulunduğu uçurumdan hakimiyet ve istiklâlin şahikalarına yükselttiniz. Zulüm ve cehli batıl akideleri yıkarak asri bir devlet kurdunuz. Memlekete medeni hayat, faaliyet ve saadet getirdiniz. Misilsiz bir cidal ve zafer, büyük bir inkılâbı siyasi ve içtimai... İşte yüksek eseriniz.

Büyük Gazi; önünde beşeriyet tarihinin hayret, hürmet ve takdirle eğileceği büyük eserinizi bize emanet ediyorsunuz. Biz Mustafa Kemal asrının gençleri, bu büyük eseri yaşatacak, kuvvetlendirecek, nesilden nesile eriştirecek, açtığınız reha ve saadet yolunda metanetle ilerleyeceğiz. İcap ederse vücudumuzdaki son hayat zerresini feda edecek, damarlarımızdaki asil kanın son katresini akıtacak, fakat Türk istiklâl ve cumhuriyetine asla helal getirmeyeceğiz. Ulvi hitabeniz benliğimizde menkustur; umdemiz Türk İstiklâl ve Cumhuriyeti'dir, hedefimiz muassır medeniyettir, ey Büyük Gazi."

Milli Türk Talebe Reisi
Tahsin Bekir(Balta)

Aynı tarihte Türk Ocakları Merkez Heyeti tarafından gönderilen yazıda şöyledir:

"Türk Gençliğine, Türk lisanının en beliğ ve en ulvi ifadesiyle tevcih ettiğiniz hitabe mukabil, Türk Ocakları Merkez Heyeti ve Ankara Türk Ocağı, vatan kadar aziz bir varlık bildiği Gazisine Cumhuriyeti ve onun

istiklâlini Büyük Reisi'nin kudsi bir vediası olarak tanıdığını ve muhafazasını bir iman ve namus borcu adettiğini en derin minnettarlık hisleriyle arzeder."

Türk Ocakları Merkez Heyeti ve Ankara Türk Ocağı Reisi Hamdullah Suphi (Tanrıöver)

Bu telgraflardanda anlaşılacağı gibi yetişen yeni nesil Atatürk'e ve onun eserlerine tam bir bağlılık içindedir. Türk'ün İstiklâl ve Cumhuriyetini ilelebet koruyacak ve onlara kötü gözle bakanları kendisine en büyük düşman bilecektir.(31) İstiklâl savaşında büyük yararlılıklar gösteren gençlik, bağımsızlık kazandıktan sonrada Türk Milleti'nin kaderini ve geleceğinin, büyük önder tarafından kendisine verildiğinin bilinci içerisinde olacak ve ona layık olabilmek için tüm varlığı ile gayret gösterecektir.

Şüphesiz ki Atatürk'ün en büyük eseri yetiştirdiği bu gençliktir. Çünkü cumhuriyet gençliği hayata başlar-ken Atatürk'ün zaferleriyle kendisine bir yurt edinmiş, onun inkılâplarını içine sindiren ve yaşatan en büyük unsur olmuş ve onun ilkeleriyle geleceğine yön vermiştir.

(31)-19 Eylül 1924, Giresun'da, gençlik namına Necdet Bey, Atatürk'ün huzurunda şöyle konuşuyor:

"Cumhuriyet bir taht ise biz gençler onun sehpasıyız. Biz kırılmadan o, düşmeyecektir. Ve üzerinde her zaman layık olan oturacaktır. Türk tarihinde artık kimse asalak yaşayamaz. Sizin büyük huzurunuzda bütün gençler yemin eder ki, vatanın aleyhine, egemenlik ve cumhuriyetin zararına hangi baş kalkarsa onu koparacağız.

İsterse o baş vatani ve milli egemenliği bize verenlerden biri olsun!" (Kemal ARIBURNU, Atatürk'ten Anılar, 2.Baskı, Ankara, 1976, s.232.)

Atatürk son günlerinde bile gençliği düşünmüş, geleceğin teminatı olan Türk gençlerinin hiç bir zaman neşesini kaybetmemesini istemiştir. (32) Fakat Türk gençliği Atatürk'ün ölümüyle önderini, yetiştiricisini, ilk öğretmenini kaybetmenin üzüntüsünü hala benliğinde duymaktadır.

Atatürk ateşle, barutla, kanla kurtardığı bu topraklar üzerinde kurduğu yeni Türk Devleti'nin korunması, yaşatılması, yüceltilmesi görevini bıraktığı gençlik, her zaman onun inkılâplarına sahip çıkarak, cumhuriyetimiz yaşadığı sürece, onları yaşatacaktır. Zira, Türk gençliğinin Atasına olan minnet borcunu ödenmesinin tek yolu budur.

Atatürk'ün gençlere ve onların yetiştirilmesine ne kadar çok önem verdiğini, gençliğe olan sevgisini ve güvenini söylevlerine, hatıralara, demeçlerine ve bu konuda yazılmış eserlere dayanarak vermeye çalıştım. Ve yine Atatürk'ün gençliğine güvenini belirten bir sözü ile bu konuyu sonuçlandırıyorum:

"Sizler, hepimiz atinni bir gülü, yıldızı, bir nur-i ikbalisiniz. Memleketi asıl nura garkedecek sizsiniz. Kendinizin ne kadar mühim kıymetli olduğunuzu düşünerek, ona göre çalışınız. Sizlerden çok şeyler bekliyoruz." (33)

(32)- Bu konuda nakledilen iki hatıra şöyledir:

"Atatürk, 1937 yılında, köşkünde yaveri ve daha sonradan Giresun Mebusu seçilen Muzaffer Kılıç'a söz arası şunu sordu;

-Gençlik hiç bir zaman neşe ve şetaretini kaybetmemelidir. Değil mi çocuğum? Muzaffer Kılıç;

-Gençliğin neşe ve huzuru zati devletinizin sıhhat ve sağlığınıza kabildir.

Deyince Atatürk;

-Teessüf ederim sana...Demek ben sizleri böyle yetiştirdim ha! Benim fani vücudum elbette bir gün toprak

olacaktır. Demek sizler ben ölür ölmez teessürle sarılıp neşenizi kaybedecek, her türlü hizmetten geri kalacaksınız, öyle mi?

Diyince Muzaffer Kılıç;

-Paşam, bu benim şahsi kanaatimdir, Diye cevap verdi."

"Atatürk Cumhuriyet Bayramının onbeşinci yıl dönümü gecesinde yatakta yatıyordu. Çok hasta idi. Üniversite gençleri donanmış vapurlara binerek sarayın önüne geldiler. Atatürk'ü pencere kenarındaki koltuğa oturtular. Gençleri eliyle selamladı. Gençler yaşasın sesleriyle mukabele ettiler. Vapur uzaklaşırken Atatürk; Güle, güle! Dedi ve yatağına yatırıldı."

(E.Behnan ŞAPOLYO, Kemal Atatürk ve Milli Mücadele Tarihi, s.502., 531-532.)

(33)-Düşünceleriyle Atatürk, Derleyen: Arı İNAN, Sadeleştiren : İsmet PARMAKSIZOĞLU, Ankara, 1983, s.149.